

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING
till Landstinget med förslag till

- 1) landskapslag om Ålands sjömansskola,
- 2) landskapslag angående ändring av 1 § landskapslagen om studiesociala förmåner för elever i yrkesutbildningsanstalter och gymnasiet, samt
- 3) landskapslag angående ändring av 1 § landskapslagen om finansiering av yrkesutbildningsanstalter.

Allmän motivering

Ålands sjömansskola ger sedan den inrättades år 1965 utbildning för arbete inom sjöfartsnäringen. Enligt nu gällande utbildningsprogram utbildas vid skolan bl.a. båtsmän, fartygskockar och fartygselektriker. Dessa utbildningar är grundskolebaserade. Sedan tre år tillbaka finns vid sjömansskolan även gymnasiebaserad utbildning som, efter genomförd praktik, ger behörighet som lättmatros eller maskinvaktman. Möjligheter till vidareutbildning finns i landskapet vid Ålands sjöfartsläroverk och vid Ålands tekniska läroverk.

Bestämmelser om undervisningen och verksamheten i övrigt vid sjömansskolan finns i landskapslagen om Ålands sjömansskola (11/65) och i landskapsförordningen om Ålands sjömansskola (76/79). Närmare bestämmelser om bland annat undervisningen och förvaltningen har av landskapsstyrelsen fastställts i skolans reglemente. Bestämmelserna är till stora delar föråldrade. Således är t.ex. den strikta indelning i avdelningar som görs i lagen och förordningen inte längre tidsenlig med hänsyn till utvecklingen inom sjöfartsnäringen. Landskapsstyrelsen föreslår en helt ny lag om Ålands sjömansskola. Lagändringen förutsätter även ändringar i landskapslagen om studiesociala förmåner för elever i yrkesutbildningsanstalter och gymnasiet (33/85) och i landskapslagen om finansiering av yrkesutbildningsanstalter (47/85).

Detaljmotivering

Landskapslagen om Ålands sjömansskola

1 §. Den föreslagna bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med bestämmelserna i 1 § 2 mom. landskapslagen om Ålands sjömansskola och i 1 §

landskapsförordningen om Ålands sjömansskola. Av bestämmelsen följer att undervisningen vid sjömansskolan skall utformas så att eleverna uppnår den kompetens som krävs för anställning till sjöss. Undervisningen skall dessutom ge en god grund för fortsatta studier.

3 §. Den föreslagna bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med bestämmelserna i 8 § 1 mom. landskapsförordningen om Ålands sjömansskola. I likhet med vad som gäller t.ex. enligt bestämmelserna om direktionen vid Ålands tekniska läroverk föreslås dock att rektor framdeles inte skall vara medlem av direktionen utan i stället vara föredragande och sekreterare i direktionen.

6-10 §§. De föreslagna bestämmelserna om ansvarsfördelning mellan direktion, rektor och lärarkollegium överensstämmer i huvudsak med vad som för närvarande gäller enligt landskapsförordning och reglemente.

I den ordningsstadga som avses i 6 § 6 punkten bör intas bestämmelser om ordningen såväl i skolan som i det elevhem skolan har till sitt förfogande. Brott mot ordningsstadgan kan föranleda inledande av disciplinärt förfarande enligt bestämmelserna i 15 § 2 mom.

11 §. Den föreslagna bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med bestämmelserna i 11 § landskapsförordningen om Ålands sjömansskola.

12 §. Landstingets beslut om ny lag för Ålands yrkesskola (m.a.a. framst. nr 37/1988-89) innebär att ett nytt system för fastställande av läroplaner införs från den 1 augusti 1990. Enligt gällande bestämmelser fastställer landskapsstyrelsen läroplaner för utbildningslinjer vid de olika skolorna. Läroplaner vid yrkesskolan skall dock framdeles fastställas av skolans direktion med beaktande av de grunder för läroplanerna landskapsstyrelsen angivit. Genom införandet av denna nyordning är förhoppningen att den sakkunskap skolans direktion besitter skulle kunna utnyttjas bättre samtidigt som centrala ämbetsverket avlastas.

Landskapsstyrelsen föreslår att det nya system för antagande av läroplaner införs också vid Ålands sjömansskola.

17 §. Den föreslagna bestämmelsen överensstämmer i sak med bestämmelserna om ledighet från grundskolan och gymnasiet. På samma sätt som vid ledighet från dessa skolor skulle ledighet från sjömansskolan endast innebära ett befriande från bestämmelserna om närvaro i skolan. Eleven förutsätts således på eget initiativ

inhämta de kunskaper som förmedlats under ledigheten. I de fall där det på förhand står klart att eleven inte kan ta igen vad han kommer att missa under ledigheten, t.ex. en brandskyddsövning, bör ledighet inte beviljas. Bedömningen av om särskilda skäl föreligger bör således innefatta såväl skolarbetet som eleven.

Med hänvisning till det anförda föreläggs Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g
om Ålands sjömansskola

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Vid Ålands sjömansskola ges grundläggande yrkesutbildning för arbete inom sjöfartsnäringen. Dessutom kan vid skolan ordnas vidareutbildning och fortbildning samt kursverksamhet.

2 §

Sjömansskolan upprätthålls av landskapet och står under landskapsstyrelsens överinseende.

2 kap.

Förvaltning

3 §

För förvaltningen av Ålands sjömansskola tillsätter landskapsstyrelsen en direktion för fyra kalenderår i sänder.

Direktionen består av tio medlemmar. Av dessa skall sex utses bland personer som företräder arbetsgivare och arbetstagare inom sjöfartsnäringen. Dessutom skall som medlemmar i direktionen finnas två representanter för eleverna, en för lärarna och en för den övriga personalen. Elevrepresentant utses för en mandattid om ett år. Skolans rektor är föredragande och sekreterare i direktionen. För medlem utses personlig ersättare. Landskapsstyrelsen utser ordförande och vice-

ordförande bland direktionens medlemmar.

4 §

Direktionen sammankallas av ordföranden eller vid förfall för honom av viceordföranden. Direktionen skall sammankallas för behandling av visst ärende då rektor eller minst tre direktionsmedlemmar det kräver.

5 §

Direktionen är beslutför då ordföranden eller viceordföranden och minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande. Är ersättare för direktionsmedlem förhindrad att delta får annan ersättare inkallas.

Beslut fattas med enkel röstmajoritet. Faller rösterna lika avgör ordförandens röst, utom vid personval då lotten avgör.

6 §

Direktionen skall

- 1) tillse att undervisningen vid skolan sköts och utvecklas på ett ändamålsenligt sätt,
- 2) anta läroplan för utbildningslinje vid skolan,
- 3) anta arbetsordning, läsordning och timfördelningsplan mellan lärarna,
- 4) övervaka att skolans förvaltning och ekonomi sköts lagenligt och ändamålsenligt,
- 5) uppgöra samt tillställa landskapsstyrelsen förslag till inkomst- och utgiftsstat,
- 6) anta ordningsstadga för skolan och uppgöra förslag till reglemente,
- 7) utse klassföreståndare och föreståndare för utbildningslinje,
- 8) årligen uppgöra och tillställa landskapsstyrelsen berättelse över skolans verksamhet,
- 9) anta elever till skolan i samarbete med elevantagningsnämnden,
- 10) på framställning av lärarkollegiet avgöra ärende som rör avstängande av elev från skolan,
- 11) avge av landskapsstyrelsen begärda utlåtanden och göra framställningar som avser att främja skolans verksamhet, samt
- 12) handlägga övriga ärenden som ankommer på direktionen.

7 §

Rektor skall

- 1) leda och övervaka skolans verksamhet och skötsel,
- 2) bereda och föredra ärenden vid direktionens och lärarkollegiets sammanträden,
- 3) ansvara för skolans ekonomi,
- 4) ansvara för skolans utrustning,
- 5) ansvara för att förteckning förs över skolans lärare och övriga personal samt över skolans elever och deras studieprestationer,
- 6) i samråd med skolans lärare godkänna läroböcker och läromedel som skall användas i skolan,
- 7) uppgöra förslag till läsordning, arbetsordning och timfördelningsplan, samt
- 8) handha övriga uppgifter som hänför sig till ledningen och övervakningen av skolan.

Rektor skall vid planeringen av skolans verksamhet beakta de behov av förändringar som utvecklingen inom samhälle och arbetsliv medför för undervisningen. I detta syfte skall rektor sträva efter att upprätthålla och främja skolans kontakter med arbetslivet, myndigheter och andra skolor.

Landskapsstyrelsen utser, efter att ha hört lärarkollegiet och direktionen, en av skolans lärare till prorektor för en tid som sammanfaller med direktionens mandatperiod. Prorektor är ställföreträdare för rektor.

8 §

Till lärarkollegiet hör rektor och samtliga lärare.

Lärarkollegiet sammankallas av rektor som är kollegiets ordförande. Kollegiet är beslutfört då rektor eller prorektor samt minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande.

9 §

Lärarkollegiet skall

- 1) uppgöra förslag till ordningsstadga för skolan,
- 2) besluta om vitsord för eleverna,
- 3) yttra sig över förslag till arbetsordning, läsordning och timfördelningsplan mellan lärarna,
- 4) avgöra disciplinära ärenden samt vid behov göra framställning till direktionen om elevs skiljande från skolan,
- 5) avge yttranden i frågor som hänskjutits till kollegiet och göra de framställ-

ningar som kollegiet finner behövliga för att främja undervisningen, samt

6) behandla övriga ärenden som ankommer på lärarkollegiet.

10 §

Förutom skyldighet att undervisa ankommer det på lärare att utföra uppgifter som hör till skolans verksamhet i enlighet med rektors anvisningar eller vad som föreskrivs i reglementet eller överenskommits i tjänstekollektivavtal.

11 §

För sjömansskolan skall finnas ett reglemente som fastställs av landskapsstyrelsen. Reglementet skall innehålla bestämmelser åtminstone om

- 1) arbetsårets längd och antalet arbetsdagar under arbetsåret,
- 2) lärarnas och de övriga tjänstemännens arbetsuppgifter,
- 3) fortbildning för lärare och övriga tjänstemän,
- 4) intagning av elever, speciella inträdesfordringar, elevbedömning, dimission, samt utfärdande av särskilda kursintyg,
- 5) val av lärarmedlem och personalmedlem samt elevrepresentant till direktio-
nen, samt
- 6) övriga angelägenheter vilka med stöd av denna lag eller särskilda föreskrif-
ter skall ingå i reglementet.

3 kap.

Undervisning

12 §

Landskapsstyrelsen beslutar om inrättande av utbildningslinjer och fastställer allmänna grunder för de läroplaner som skall antas för de olika utbildningslinjerna.

13 §

Vidareutbildning och fortbildning samt kursverksamhet ordnas med landskapsstyrelsens tillstånd. Landskapsstyrelsen fastställer kurs- och läroplaner för utbildningen.

14 §

Vid sjömansskolan skall elevhandledning ges. Dessutom skall vid behov ordnas stödundervisning och specialundervisning.

**4 kap.
Elever**

15 §

Elev skall iaktta skolans reglemente, ordningsstadga samt de anvisningar som rektor och lärare meddelar.

Elev som bryter mot bestämmelsen i 1 mom. och som inte rättar sig trots varning kan av direktionen avstängas för viss tid, dock för högst ett år. Direktionen kan besluta att avstängning skall verkställas omedelbart. Direktionens beslut om avstängande av elev för längre tid än två månader skall underställas landskapsstyrelsen för fastställelse.

Innan beslut om avstängning fattas skall eleven och, i förekommande fall, elevens vårdnadshavare beredas tillfälle att yttra sig i ärendet.

16 §

Vid sjömansskolan bildar eleverna en elevförening som verkar i samråd med lärarkollegiet.

17 §

Elev kan av särskild orsak beviljas ledighet från skolan. Om ledigheten gäller högst en vecka prövas ärendet av rektor. Gäller ledigheten längre tid prövas ärendet av direktionen.

**5 kap.
Personal**

18 §

Vid sjömansskolan skall finnas en rektor samt erforderligt antal lärare. Vid behov kan annan personal anställas.

19 §

Kompetenskrav för tjänst vid sjömansskolan samt kompetenskrav för personal i privaträttsligt anställningsförhållande fastställs i skolans reglemente.

Landskapsstyrelsen kan av särskild orsak bevilja undantag från fastställda kompetenskrav.

20 §

Tjänst lediganslås av direktionen att sökas inom en tid av minst 14 och högst 30 dagar. Direktionen avger utlåtande över sökandena vilket tillsammans med ansökningshandlingarna tillställs landskapsstyrelsen. Tjänsteman utnämns av landskapsstyrelsen.

Timlärare och övriga tillfälliga tjänstemän förordnas av landskapsstyrelsen efter att direktionen hörts.

Direktionen anställer och avskedar personal i privaträttsligt anställningsförhållande.

Vikarie kan i brådskande fall förordnas av rektor för högst en månads tjänstgöring.

21 §

Angående undervisningsskyldighet och avlöning samt övriga ersättningar för lärare och andra tjänstemän gäller vad därom överenskommits i tjänstekollektivavtal.

22 §

Angående lärare och övriga tjänstemän gäller förutom vad i denna lag stadgas vad om landskapets tjänstemän är särskilt föreskrivet.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

23 §

I beslut som med stöd av denna lag fattats av direktionen eller landskapsstyrelsen får besvär anföras i enlighet med vad därom i rikslagstiftningen är föreskrivet.

24 §

Närmare bestämmelser angående verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

25 §

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1990.

Genom denna lag upphävs landskapslagen den 4 april 1968 om Ålands sjömansskola (11/68) samt landskapsförordningen den 27 november 1979 om Ålands sjömansskola (6/79).

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av 1 § landskapslagen om studiesociala förmåner för elever i yrkesutbildningsanstalter och gymnasiet

I enlighet med landstingets beslut **ändras** 1 § 1 mom. landskapslagen den 5 juli 1985 om studiesociala förmåner för elever i yrkesutbildningsanstalter och gymnasiet (33/85), sådant det lyder i landskapslagen den _____, som följer:

1 §

Denna lag tillämpas på elever i gymnasiet, i de av landskapet upprätthållna yrkesutbildningsanstalter som avses i landskapslagen om Ålands lantmannaskola (45/87), landskapslagen om Ålands husmodersskola med 6 månaders husmoderskurs (23/63), landskapslagen om läroanstalter för hemslöjd i landskapet Åland (13/43), landskapslagen om Ålands yrkesskola (/), landskapslagen om Ålands sjömannaskola (/), landskapslagen om Ålands sjöfartsläroverk (49/77), landskapslagen om Ålands tekniska läroverk (64/88), landskapslagen om Ålands handelsläroverk (37/75) och landskapslagen om Ålands hotell- och restaurangskola (93/79) samt på elever som deltar i temporärt anordnad grundläggande yrkesutbildning.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1990.

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av 1 § landskapslagen om finansiering av yrkesutbildningsanstalter

I enlighet med landstingets beslut **ändras** 1 § 1 mom. landskapslagen den 3 december 1985 om finansiering av yrkesutbildningsanstalter (47/85), sådant det lyder i landskapslagen den _____, som följer:

1 §

Denna lag tillämpas beträffande fördelningen av kostnaderna för de av landskapet upprätthållna yrkesutbildningsanstalter som avses i landskapslagen om

Ålands lantmannaskola (45/87), landskapslagen om Ålands husmodersskola med 6 månaders husmoderskurs (26/63), landskapslagen om läroanstalter för hemslöjd i landskapet Åland (13/43), landskapslagen om Ålands yrkesskola (/), landskapslagen om Ålands sjömansskola (/), landskapslagen om Ålands sjöfartsläroverk (49/77), landskapslagen om Ålands tekniska läroverk (64/88), landskapslagen om Ålands handelsläroverk (37/75) och landskapslagen om Ålands hotell- och restaurangskola (93/79).

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1990.

Mariehamn den 9 november 1989

V ic e l a n t r å d

May Flodin

Lagberedningssekreterare

Michael Patrickson